

Ники ***КОМЕДВЕНСКА***

ТАЙНАТА ВЕЧЕРЯ

Дълго поле от свещи
ври от човеци, ври;
всеки продава нещо,
всеки брои по три.
Вместо ръка – трапеза.
Тежко сребро блести.
Господ дори да слезе,
трябва да си плати.
Губим или печелим –
целият свят е зар.
Мислим, че е вечеря,
всъщност е битпазар.
Вярата – живи мощи
в тежък инфарктен рай.
Капят сълзи и прошки.
Масата няма край.

Боже каква заблуда!
Плаче животът бос.
Толкова много Юди!
И само един Христос.

ЗИМА В СЕЛОТО НА ГОСПОД

И тук вали.
Но не така
обезверено и намръщено –
край притаената река
изящно се белеят къщите.
И по набъбналия сняг,
застинал в пролетно очакване,
от клон на клон, от праг на праг
подскачат закачливо свраките.
В сърцето на самотен двор,
глави извили към жиците,
под врабешкия зимен хор
танцуват шеметно лисиците.
Забравили за пролетта,
на две въздишки от личинките
кълвачите от сутринта
замислено броят снежинките.
А от крайпътните гори,
във подстъпите на незримото,
чакалите по два, по три
възпяват бялото на зимата.

И тук вали.
Студът, сломен,
звъни почти като приветствие,
далече от човека в мен,
за който всеки сняг е бедствие.
Пристъпвам тук,
във този свят,
неоскверен от ледовете ни,
и не очите ми сълзят –
сълзи от чистота сърцето ми.
До корените тръпне чак,
защото нищо не е същото,
а бялото е всъщност знак
за истинското ми завръщане…

И тук вали…
О, как вали!
Като във храм, като причастие.
Като сълза, в която спи
снежинката човешко щастие.

Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, главен редактор. Отговорни редактори: Сн. Костадинова, Б. Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове: https://literaturensviat.com/

ISSN 2738-7798

Искри в словесното огниво. И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

ИСКРИ

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Година IV, брой 58, март, 2024 г.

ВЕТРОПОКАЗАТЕЛИ

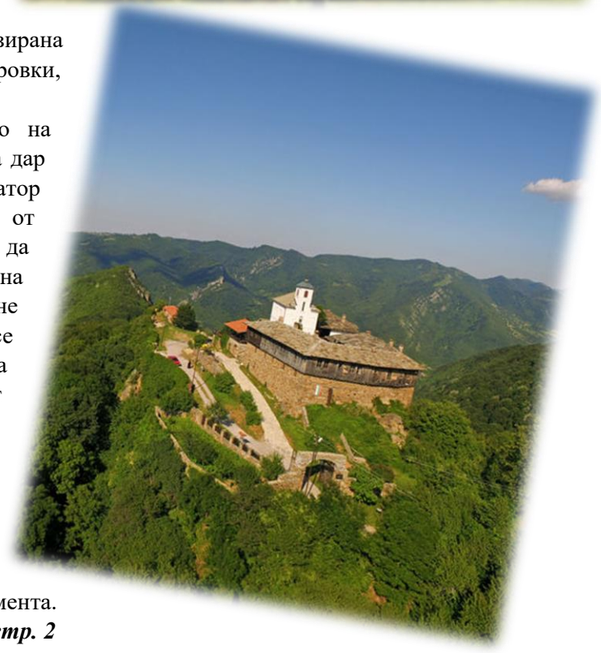

В началото на двайсети век из християнска Европа се шири беззаконието на фашизма и национал-социализма, наречен за по-кратко, но и за по-трудно разпознаване – нацизъм. Времето е тоталитарно, време на диктатори: Хитлер, Мусолини, Чърчил, Сталин, Труман…?

Двоумим ли се за някои от имената? Мисля че не, като се има предвид, че именно последните трима пуснаха подготвените атомни бомби над Хирошима и Нагасаки. (*Снимка на стр. 2, бел. авт.)*

Атомната програма на САЩ кощунствено носи името „Св. Троица“. Употребени са и трите ядрени глави. Японските градове са сринати с „Момченцето“ и „Дебелакът“!

Ядреният проект, спрямо днешните валутни курсове, струва на Америка над 30 милиарда долара. „Прекалено много, за да се провали“… Дали и с настоящите скъпи проекти не е така? …Ученитe съветват политиците къде и как трябва да се пуснат бомбите: „Над гъсто застроена, модерна урбанизирана територия, където не са се провеждали други бомбардировки, за да се установи с точност тяхната ефективност…“.

Няколко години по-рано в Италия – сърцето на Християнския Запад, Ватиканът обявява Мусолини за дар Божий. Нещо повече: папа Пий XI и италианският диктатор достигат до подписването на конкордат – част от Латеранския договор, с който се дава право на папата да образува самостоятелна държава Ватикана в рамките на град Рим. В замяна Мусолини иска да се разпусне Италианската католическа народна партия. Папата се съгласява, защото смята, че партията негласно вкарва демократи в неговата „църква“. И така католиците от народната партия са принудени да се прехвърлят към Фашистката партия. Демокрацията в Италия е погубена, а едноличната диктаторска власт на Мусолини става безпрекословна.

По-късно в Германия, на изборите през 1930 г., фашистката партия на Адолф Хитлер печели шест милиона гласа и става втора по големина в парламента.

Продължава на стр. 2

Хитлер се учи от Мусолини и решава преди това да елиминира Германската католическа партия. Той неотклонно следва и методите на инквизицията, която няколко века по-рано избива стотици хиляди евреи в Испания.

Вдъхновен от "великото ѝ дело", той решава да стане неин приемник. През 1934 г, на срещата с епископ Лудвиг Мюлер, Хитлер заявява: "Що се отнася до евреите, аз просто продължавам тази политика, която католическата църква провежда вече 500 години, като смята евреите за опасни и ги затваря в гета".

(https://yosavede.blog.bg, 2015)

През първата половина на двайсети век повечето културни дейци на Стария континент и в Америка се въртят като ветропоказатели, славейки нацистките си лидери… Няма защо да го крием: юмрукът е доста стегнат, кипи усилена работа, светът се преразпределя за пореден път. Най-интересна е съдбата на учените, които работят в ядрените програми от двете страни на Океана.

Един интересен италиански писател разказва за тяхната свобода. Стилът му е изтънчен и увлекателен, с дълги и многосъдържателни изречения. Шаша разкрива как физиците, правейки всеки ден нови и нови открития и експерименти, изпадат в различни състояния на духа. Преданите на германския нацизъм се чувстват напълно свободни, но всъщност авторът отбелязва, че именно те не са такива; свободни са онези, които се чувстват роби на режима… За жалост разликата между едните и другите не е голяма, защото свободните, които всъщност не са свободни, дават изчисленията за плутония на Хитлер, а другите, дето се чувстват роби, но всъщност не са, дават своите на Труман, като мислят, че правят добро. Така или иначе те се прощават с честта и достойнството си, продават или просто предават интелекта и познанията си на силната власт…. Не могат и не искат да се опълчат на злото, на войната, на мракобесието. Хватката на социализма ги притиска и променя и те отстъпват от истинската наука, от истинската култура, от истинските принципи на човечност и братолюбие. Малцина са онези, които успяват да устоят на натиска и да се опълчат на влиянието на западните национал-социалисти, но тяхната съдба е друга… Те просто изчезват безследно, като проф. Майорана.

Чърчил, Труман и Сталин в Потсдам, където решават да използват двете атомни бомби.

Трагедията е в това, че и едните и другите вече знаят, че плутоният, разпространен в костите на човека, е многократно по-опасен от самата радиация.

Но ако се прехвърлим няколко века по-рано, когато злото не е до там ескалирало и все още войните се водят с копия, лъкове и по някоя стенобойна машина, ще се озовем в подобна ситуация на отстъпление. Бастионът на Православието, Византия, отстъпва пред натиска на римопапизма в едни не по-малко смутни и трагични времена. Сега елитът на Византия предава догмите, каноните и чистото изповедание на вярата пред натиска на католическия запад, сам разкъсван от беззаконие, отстъпничество, нравствен упадък и войни. За няколко века тази зараза ще се предаде и на изток от Рим, отстъпничеството и сектантството ще завладеят предишните твърдини на Православието, а чумните епидемии и земетресенията само ще допълнят жалката картина на повсеместен упадък. Накрая ще дойдат Османските орди, за да пометат цялата тази зараза, сякаш неизлечима по никакъв друг начин… Асимилацията ще е безпощадна. Еничарството ще превръща векове наред елита на българската нация[1] , най-красивите и интелигентни момчета между осем и двайсет години, в мохамедани… Но „Бог поруган не бива“; след като еничарските военни корпуси вилнеят из Европа, накрая, през деветнайсети век те са изклани като животни…, защото кръвта вода не става. В човека и в природата властват закони и бъдат ли нарушени, настъпват различни катаклизми. Явно националността е един от тях.

Прогнилият кораб на Православието, през печалния петнайсети век, с последни сили ще поеме своя спасителен курс на север, където няколко века по-рано българските книжовни духовници разпространяват спасителната Източно-християнска вяра, а през последните години я утвърждават и украсяват с нетварната светлина на българския исихазъм, вплетен ведно с последната езикова реформа на Търновската школа. Така в Русия, при източните славяни, докато балканските народи петстотин години гинат под агарянския ятаган, ще се запазят и езикът, и вярата, и книжнината, наследени от средновековната Българо-Византийска православна династия.

…Отминало е времето на Османското робство. Балканските народи отново са свободни и право-

ТРЕТИ МАРТ – ЕМОЦИОНАЛНА И НЕЗАЛИЧИМА СТРАНИЦА…

От бр. 57

Ние можем да си обясним донякъде този ентусиазъм, прочитайки част от въпросния документ.

„На всички наши любезни верноподаници е известно онова живо участие, което ние винаги сме вземали в съдбата на угнетеното християнско население в Турция. Желанието да се подобри и осигури неговото положение е споделял с нас и целият руски народ, който изразява сега своята готовност за нови жертви за облекчаване участта на християните на Балканския полуостров… Ние сме принудени от високомерното упорство на Портата да пристъпим към по-решителни действия. Това го изисква и чувството ни на справедливост, и чувството на нашето собствено достойнство. Турция със своя отказ ни принуди да се обърнем към силата на оръжието. Дълбоко проникнати от убеждението в правотата на нашето дело, ние в смирено упование за помощ и милосърдие от Всевишния, обявяваме на всички наши верноподаници, че настъпи времето, предвидено в тези наши думи, на които единодушно се отзова цяла Русия…“

Манифестът е прочетен от Кишиневския митрополит Павел и последван от благословиите на владиката. По думите на съвременници, никоя война до сега не е била толкова популярна, макар нейния край, нейните мащаби и жертви, нейните истински поддръжници и врагове да са напълно неясни. Достоевски казва, че на Балканите „Европа гледа с недоумение“ защото „за Европа Русия е недоумение и всяко нейно действие е недоумение и така ще бъде докрай“.

Монахините от гр. Самара шият знаме за българското опълчение. То съвсем скоро ще бъде развято над върховете на Стара планина в решителната Шипченска битка, спасено като по чудо в страшния погром над Стара Загора. На него е ликът на св. Богородица. Това знаме остава вечна светиня за всеки българин по света.

Оттук на сетне войната ще продължи в същия жертвоготовен дух, а героизмът на съюзническите части и българското опълчение, успешно предвождано от генерал-майор Николай Столетов, ще бележат успех след успех…

Най-известните бойни сражения ще бъдат увековечени от нашите поети и писатели…

При с. Чаиркьой, днес – Камен, общ. Стражица, се сражават руски военни части с общ състав от 6000 офицери и войници, с командир генерал-лейтенант **Леонид Татищев.**

Съюзническите сили бележат успех. Падат убити 500 души, има много ранени. Загиналите руски воини са погребани в осемте братски могили край село Камен.

Не е такъв развоят на битките при Стара и Нова Загора, въпреки, че в началото изгледите са добри, а настъплението се води от самия генерал-лейтенант **Йосиф Гурко**,

освободителят на повечето ни градове и села.

Градът е освободен, но ситуацията претърпява обрат, когато към него се придвижват централните турски сили на Сюлейман паша, транспортирани от Албания до Дедеагач с английски кораби. Тази помощ на старите врагове на Русия, англичаните, ще бъде от решаващо значение. Военните сили са неравностойни. Руските части, заедно с българските опълченци наброяват едва 4500 души. Те са изправени срещу почти тридесетхилядна свежа турска армия и башибозук. От българското опълчение загиват почти 500 души, два пъти повече са ранените и загиналите руски воини. Градът е сринат до основи, изклано е цялото мирно население около 15 000 души. Водят се епични битки за Самарското знаме. В битката загива известният руски офицер подполковник **Павел Калитин**

Продължава в бр. 59

Веселина ***БАШОВА***

СЪМНЕНИЯТА…

редовно ми късат
чорапите.

****

Обидата...
Черноработник
по призвание.

****

Бездомни облаци...
Скимтят в кашонче
от обувки.

*****

Нямам
кръвна връзка
с всеки пост.

*****

Не внимават:
струпване на камъни
в мислите.

****

Черна лисица
ни пресича пътя
с нова роля…

*****

Пусти лозя –
най-старият път
в мозъка ми.

*****

Лозе на баир –
най-старият път
в мозъка ми.

*****

Изучаваш езици...
анатомията на чифт
маратонки.

*****

Изучаваш езици...
твоите маратонки
със скъсани връзки… †

Александър ***ВУТИМСКИ***

ЕСЕНЕН ДЕН

От тъмното небе дохожда вятър.
Тревите и дърветата са есенни.
И ето пак самотната латерна
под вехтия балкон
скрипти унесено.

И ти си, както винаги, пак сам,
във непознати улици загубен.
Мечтаеш за прозрачно,
синьо езеро,
за тъмни, стари градове
със куполи.

Ти би се радвал да блуждаеш дълго
под каменните сводове
на крепости -
във Охрид или в Търново
да дишаш
дъхът на старина, която вехне.

Дърветата скучаят с тебе в София,
латерната дори те отегчава.
Но отпътувай в есенния здрач
по пътищата стари на България.

Във всеки град
ще ти разказват дълго
старинна летопис къщя и църкви;
ще те посрещат пеещи наречия
и чудни хора със носии пъстри.

Ще видиш жития на мъченици,
покрити с прах евангелия златни
и нестинарки нощем по езически
над тлеещи огньове да играят.

Ще шепнеш чудни, звучни имена:
Трапезица, свети Наум, Беласица.
Ще бъдеш брат
със хората навсякъде -
и българин от всички времена. †

Д-р Вероника ***ИВАНОВА***

АНТИКУКЕРСКА

Народе мой, покръстен!
Как тъй се случи
безумието днешно?
Наистина ли мислиш,
че с демони ще гониш бесове,
и с чанове, ще плашиш сатаната?!

Езичнико, смири се!
Не можеш злото да пребориш сам,
не знаеш ти, коя ли вечер
ще дойдат и за твоята душа.

Махни ги демонските маски,
смири се!
Помоли се тихо за малките
и за големите деца.
И ако видиш демон, прекръсти се,
че другото е вятър и мъгла.

ПО ДЕТСКИТЕ СТЪПКИ

Прихождат децата към Него,
а ние стоим отстрани натъжени.
Сърцата ни кухи черупки,
на морски чудовища,
напуснали своите тъмни леговища.
В очите ни – плаващи дупки
от сълзи неизплакани.
Нозете ни – здрави,
ръцете ни – силни,
но някъде вътре
камбаната бие на глухо.
А децата все така при Него отиват,
с умирени и нежни сърца,
с укротени и топли очи.
Когато подготвим сърцата си,
а то значи –
камъка в тях да строшим,
ще тръгнем полека
след стъпките детски
по най-тясната, трудна пътека.
И дано с покаяние
стигнем до Него – Богочовека. †

ославни. Третото Българско царство, чиито наследник е днешната ни държава, не е голямо и силно. Въпреки положените усилия и дадените жертви, то не успява да осъществи заветния си национален идеал: обединение на всички български земи и българите, живеещи по тях. Това е друга тема. Но за какво всъщност става въпрос? След толкова много перипетии и исторически катаклизми, бидейки винаги обект на завоевание от Запада, днес по-голямата част от Източна Европа отново е православна. Нещо повече: народите на Гърция, Македония, Сърбия, България, Румъния, Украйна и Русия представляват единствената монолитна православна общност в света, но съвсем не и многолюдна. С изключение на Румъния и Гърция всички останали държави пишат на кирилица, говорът им е сходен, имайки предвид близостта на българския и славянските езици, макар те да живеят собствен езиков живот. Славянското море е още по-голямо, но повечето от северните славяни са изоставили Кирилицата, както и православната си вяра под силния натиск на Рим и завоевателната западна политика. Тя обаче успя да стигне до Украйна, а постиженията ѝ този път не са кой знае какви: Някои възприеха латинските букви, но запазиха православната си вяра. Спрямо нашата държава идеологически и религиозни набези от Запада и Рим се наблюдават през цялата ни история откакто сме християни – т.е. в продължение на повече от хиляда години. Резултатите, слава Богу, също не са впечатляващи.

Така или иначе, средновековната Българо-византийска цивилизация, за която стана въпрос, възкръсна след като Османската империя отслабна и се претопи в новата турска държава. Наследниците на българската езикова традиция са днешна България, Румъния[2] и славянските православни народи, а на византийската – това са Гърция и Кипър.

За нас, православните, никога не е имало нещо по-скъпо и свято от нашата вяра. В „пълнотата на купела“, в кръщението и вярата си, ние откриваме целия смисъл на нашия живот. Без вярата си в Христос като Месия и Спасител ние сме загубени. Без нея ние нито можем да живеем, нито да умрем достойно… Но нашата вяра не е само празна теория, гностицизъм и богословие; тя не е само ритуал, бит и традиция, тя е нещо много повече: тя е дело. Това е пълнотата на нашата вяра: принадлежността ни към Божия Православен народ чрез християнския морал, нравствената ни ценностна система и неотклонното следване на християнската етика. Никой православен не може да отрече това, нещо повече: то е наше житейско верою. Ние пазим вярата си като най-скъпото си достояние. Тя е свързана с нашия език, с нашата култура, с нашия бит, но и с нашия разум. Тя е нашата единствена мъдрост, но и истина. Само с истината на вярата ние можем да бъдем свободни… Затова ние пазим тази истина; пазим я като очите си, пазим я като децата си.

А защо историята със своите събития се повтаря през няколко века и защо колелото на времето се върти с все по-голяма скорост, това предстои да разберем. Не през триста години, това вече се случва през по-кратък период от време. Тук в Източна Европа, на Православна земя, със сигурност ясно е едно: допуснем ли силното влияние на Рим и Запада в живота си, в науката, в морала или вярата си, в този момент ще се превърнем в съвременни апостати, по нищо не отличаващи се от старите; или ще загубим човешкото си достойнство, или ще започнем да проповядваме лъжа… Мисля си, че мога да изброя още по-лоши неща, но не мога: няма по-страшно нещо за човека от лъжата и лицемерието. Един ранно-християнски светец казва, че за това изповедниците по негово време отивали на смърт, защото не можели да живеят в лъжа. Все пак няма да забравя и въпроса на един приятел – обикновен мъдрец от нашето време, православен християнин с човешки житейски опит… нормален човек, разсъдителен и осъзнаващ заобикалящата го среда. „Защо го правят, защо им е това...? – питаше той.

Ето че доживяхме отново най-старата православна страна в Европа, наследничката на византийската езикова традиция първа да се подаде на натиска, първа да признае еднополовите бракове, че и да разреши осиновяването на деца от същите тези двойки. „Защо го правят…?“ – звучи в главата ми въпросът на човека. Явно има причини, милиони, а може би и милиарди… причини. Ние отдавна знаем общовалидната максима на нашето време, че кой каквото и да ти говори, най-вероятно става въпрос за пари… Бих добавил в тона на същата полемика, че всъщност става въпрос за… много пари. Но колко струва съдбата на човека и неговото бъдеще? Ще покрие ли тази висока цена болезненото израстване на „осиновеното“ детенце и какво ще излезе от това обречено на дискриминация и травми дете? Навярно гръцките законотворци, доволни от свършеното, са си задавали този въпрос? Навярно са си отговорили и на въпроса, не е ли насилие и дискриминация отнемането на детето от истинската му майка – жената, за чиито права и сигурност уж толкова много се грижат. И аз си отговарям на въпроса защо Законът за детето у нас бе толкова пъти променян, и към какво водят тези промени… не искам да мисля за това! Впрочем узаконяването на изключението – на всяка цена – не обрича ли на пълна дискриминация правилото. Не, тук няма да говоря за правата на всички традиционно мислещи хора, въпреки че не би било зле да се разгърне и тази полемика. Няма да говоря и за свободата на словото… Впрочем за нея у нас заговориха дори и рапърите, което между другото ме радва.

Ще ми се да си мисля, че този път отстъпничеството няма да се разпространи, както през Средновековието; че този път историята няма да се повтори до край. Иска ми се да се надявам, че ние, православните християни на Европа – българите, румънците и многолюдното православно славянство, ще запазим и разума, и децата си, като ги защитим от

Продължава на стр. 4

ВЕТРОПОКАЗАТЕЛИ

От стр. 3

съвременното еничарство, което братята ни гърци узакониха така своенравно в своята държава. Те, прочее, ще видят плодовете на своите дела съвсем скоро, още приживе. Със сигурност няма да им харесат. Със сигурност ескалацията на злото ще отвращава виждащите…

Но вече със сигурност познаваме историческия закон, че предателят си остава завинаги предател.

„Стани твар безпаметна, и на мига ще се отървеш от съвестта“, казва Емилиян Станев.

Така е. Ветропоказателите показват на къде и от къде духа вятърът, но това не винаги е правилната посока. †

(Първа част от „Новите права на човека“. Публикува се за първи път. Бел. авт.)

---

1. Летописци твърдят, че към 15 в. целият еничарски корпус е славяноезичен.

2. До средата на 19 в. в Румъния се пише на Кирилица, а богослужението се извършва на Църковнославянски език. И днес богословската им терминология е изпълнена с думи като „spovedanie“ – изповед, „pocăinţa“ – покаяние и др.

Боян ***БАЛКАНСКИ***

ТАНЦЪТ НА ТРЪСТИКАТА В СВАЗИЛЕНД

Спомен от Африка

По време на престоя ми в Африка, всеки външен човек, попаднал в столицата на Мозамбик – Мапуто и имащ желание да обогати познанията си за света, му се иска да посети Свазиленд, която е само на един картографски „разкрач” или „един хвърлей място” югозападно от мозамбикския град. Страната, която е с ново име Есватини от 2018 г., има 95 км граница с Мозамбик и 470 км с Южноафриканската република, с територия едва 17 364 кв. км. Обхванатата е от преходен (от субтропичен към тропичен) климат с условия за развитие предимно на естествена саванна растителност.

Много пъти участвам в разговор за тази любопитна за цял свят страна. Българи, които са на мозамбикска служба, имат право да влизат в държавата, но не и ние. Поради липса на такава възможност, само хвърляхме поглед към нея на разтворените карти и я сочим с ръце в пространството пред нас.

Свазиленд е една от последните държави в света, която продължава да бъде абсолютна монархия, въпреки че юридически се води като конституционна монархия. Това е така, защото законодателната и изпълнителната власти се намират в ръцете на краля. Висшият законодателен орган е т.н. Лабандала, състояща се от Национално събрание (65 места) и Сенат (30 места). Правителството обаче се формира от краля. Дейността на политическите партии е забранена от конституцията. За да се стигне до това управление, страната преминава по своя исторически път.

През XIX в. по нейните земи се заселват племената свази, които през 1830 г. създават кралство Свази, площта на което превишава три пъти сегашната територия. През 1894 г. кралството е включено в състава на Трансвал (една от трите бурски републики) след завладяването му от бурите. А бурите са основната част от белите жители на Република Южна Африка, произлизащи от нидерландски, френски и немски преселници, предимно протестанти. В 1903 г. Англия установява протекторат (политическо господство с формално самоуправление) над Свазиленд, а в 1967 г. страната получава вътрешно самоуправление. На 6 септември 1968 г. е провъзгласена независимостта на Свазиленд, като след пет години (1973) кралят отменя конституцията.

От етническия състав на населението на Свазиленд, което няма и един милион жители (живеещи предимно в пальоти-колиби), преобладават свазите (84%), следвани от зулу (10%), тсонга (2,5%), англо-африканци (1%) и др. От населението 29% са християни (повечето протестанти и по-малко католици). Най-голямата част (51%) приемат смесени християно-африкански вярвания (участват включително и в секти), а други (19%) имат местни традиционни вярвания и култове.

Официалният език на това население е английски и свази, а паричната единица се нарича дилангени (равна на 100 цента), но се използва и рандата на ЮАР.

Мбабане, административната столица на Свазиленд (на 7 713 км от София), е под 50 хил. ж., а резиденцията на краля и парламента са в гр. Лобамба.

Свазиленд е изостанала аграрна страна, с водещ икономически отрасъл селското стопанство. Безработицата в държавата гони 40%, а близо 70% от населението живее с по-малко от 1 долар на ден и това е единственият начин да се спаси от глада и мизерията.

По време на пребиваването ми в Мозамбик на кралския престол бе владетелят Собхуса II, навлязъл в шестото десетилетие на управление. (След смъртта му през 1986 г. на престола се възкачва синът му Мсвати III).

Традиционно кралят управлява заедно с майка си Индовузаки (в превод Голямата слоница), като кралят е административен глава, а майка му е духовен водач.

Свазиленд винаги влиза в любопитните световни новинарски емисии при поредната сватба на краля. Най-често това става веднъж на всяка година. А монархът има право да се жени колкото пъти си иска. До преди края на живота си Собхуса II имаше в харема си близо 60 официални жени. Бракувал се е с тях когато са били на 13 до 18 години, независимо от неговата възраст. Синът му Мсвати III продължава да спазва традицията на баща си.

В тази малка държавица се прави любов „на поразия”, както казват шопите, още повече, че водещ в интимната дейност е самият крал. Той си подбира бъдеща съпруга по време на ежегодния традиционен ритуален „Танц на тръстиката”, провеждан пред двореца, когато хиляди девствени момичета танцуват полуголи пред владетеля. На пищната церемония девойките показват своята красота и уменията си да танцуват.

Стройните момичета, облечени в полички от тръстика и закичени с мъниста, танцуват часове пред величеството, докато той им се наслаждава и прави нелекия си избор. Поради това, че в Свазиленд над 30–40% от местното население е носител на вируса на СПИН, всяко момиче, което кралят си избере, е длъжно да премине на тест за болестта, въпреки девствеността си, за да е сигурен, че няма да го връхлети заразната болест. Според местните традиции кралят се жени за избраницата си веднага след като забременее. Тя е принудена да напусне училище, за да може винаги да е на разположение на владетеля, а и традициите в страната не позволяват на членовете на кралската фамилия да се смесват с простолюдието.

Критиците на монарха изтъкват, че той дава лош пример с многоженството си, тъй като поведението му не насърчава поданиците си към въздържане, а показва склонност към все по-млади съпруги. Има обаче и други, които казват, че кралят е в правото си, защото такива са традициите на страната.

Повечето от момичетата, които участват в церемониите, мечтаят кралят да ги избере. Някои от тях споделят: „Омръзна ми да съм бедна. Искам да стана кралица”. Други не одобряват полигамията (многобрачието) и се страхуват да не падне върху тях изборът, защото това би ограничило свободата им да са сред народа и правото им на свободен брак. А като една от десетките жени на краля не е сигурно дали поне веднъж в месеца ще има възможност да попадне в неговите обятия, още повече, когато е навлязъл в третата възраст.

Поради това, за разлика от някогашните турски харема например, на съпругите на владетеля традиционно се предоставят къщи-дворци и лични автомобили. Всяка жена получава това богатство според обичаите на Свазиленд. Недопустимо е кралят да използва резиденцията на баща си, за да подслони собствените си съпруги.

Свазиленд! Олицетворение на бедност, любов и спин и един крал, живеещ в разкош за сметка на босоногите си поданици.

Свазиленд! Една атракционна полигамна монархия за съвременния свят, разголила снагата си пред лицето на Африка! †